

1. Tanzimat edebiyatı, Tanzimat'ın ilânından yirmi yıl kadar sonra 1860'ta Şinasi'nin Agâh Efendi ile Tercümân-ı Ahvâl gazetesini çıkarmasıyla başlayan ve 1895'e kadar süren edebî dönemin adıdır. Türk edebiyatında önemli bir anlatım birikimi ve geleneği olmakla birlikte roman türünün ilk örnekleri önce çeviri, sonra da Batı romanlarının taklit edilmesi yoluyla bu dönemde oluşturulmuştur. Şemsettin Sami'nin - - - adlı eseri ilk yerli roman olması bakımından önemlidir.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İntibah
B) Mai ve Siyah
C) Araba Sevdası
D) Letâfi-i Rivayat
E) Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat

2. Tanzimat edebiyatı roman anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişiler çoğu zaman tek yönlüdür.
B) Romanlarda teknik kusurlara rastlanır.
C) Romanlarda tasvirler çok az yer vermişlerdir.
D) Dönemin ilk romanlarında romantizmin etkisi görülür.
E) Halka yönelmeyi, halkı aydınlatmayı ve eğitmeyi amaçlamışlardır.

3. (I) Pantolon azmanı koyu mavi dar bir çakşır, üstüne şık bir smokin giymişti. (II) Başında ince, âbânî bir sarık vardı. (III) Temiz bir işkence aletine benzeyen, gayet yüksek yakalı, beyaz gömleğinde boyunbağı yoktu. (IV) Gözlerinde altın gözlükler, göbeğinin üstünde kalın bir altın zincir... (V) Sanki bir tarafa dokunmasın diye dikkatle vücudundan ayrı tuttuğu ağır tesbihi elinde, kırıta kırıta yürüyordu.

Parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I.cümle kurallı, basit bir fiil cümlesidir.
B) II.cümle kurallı, basit bir isim cümlesidir.
C) III.cümle kurallı, sıralı bir isim cümlesidir.
D) IV.cümle yüklem yerine göre eksilteli cümledir.
E) V.cümle kurallı, birleşik bir fiil cümlesidir.

4. "...Yalnız ileride direklerle bacanın birer serseri şeklinde yürüyen gölgelerine zulmetler içinde rehberlik eden vapurun kırmızı feneri bu siyahlıklar arasında açılmış uzak bir kırmızı göz gibi parlıyordu. Bu siyahlıklar... Ahmet Cemil işte şu saçlarının arasında üşüterek geçen rüzgârın, kanatlarını çırpa çırpa, bu siyahlıkları semalardan denizlere döktüğünü hissediyor, görüyor, onların sukûtu feşfeşesini işitiyordu. Kendi kendisine, içinden, hep şahsi üslubunun tabirlerini tekrar ederek: Sanki bir bârân-ı dürr-i siyah! diyordu."

Dil ve anlatım özellikleri dikkate alındığında parça aşağıdaki edebî dönemlerin hangisine ait olabilir?

- A) Tanzimat
B) Fecr-i Ati
C) Milli Edebiyat
D) Servetifünun
E) Cumhuriyet dönemi

5. Aşağıdakilerden hangisi Milli Edebiyat roman anlayışı için söylenemez?

- A) Yerli kaynaklara dönüş anlayışı ile memleket edebiyatı çığırını açılmıştır.
B) Konuşma dili yazı diline aktarılmış, Türkçenin yapısına uygun, kısa cümleler kullanılmıştır.
C) Millî Mücadele, yanlış Batılılaşma, aile hayatı, kadın - erkek ilişkisi gibi çeşitli konular işlenmiştir.
D) Sanatçılar eserlerinde duygu ve hayale önem vererek eserlerde kişiliklerini açığa vurmuşlardır.
E) Romanın konusu genişlemiş, özellikle köy hayatı ele alınmış, mekân olarak Anadolu seçilmiştir.

6. Herkes kim olduğu bile bilinmeyen bir kadının resmini mümkün olduğu kadar yakından görebilmek için cam vitrinin önündeki ahşap engele kadar ulaşmaya çalışıyor.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Yapısına göre birleşik cümledir.
B) Söz dizimine göre devriktir.
C) Bağımlı sıralı bir cümledir.
D) Yüklem türüne göre isim cümlesidir.
E) Anlamına göre olumsuz bir cümledir.

7. Tanzimat ve Servetifünun edebiyatı romanlarının ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal sorunların ön planda tutulması
- B) Kahramanların aydın zümre arasından seçilmesi
- C) Teknik yönden kusursuz ve olgun eserler verilmesi
- D) Eserlerin romantizm akımının etkisiyle yazılması
- E) Dilde sadeleşme fikrinin eserlerde başarılı bir şekilde uygulanması

8. XX. yy. sanatçılarındandır. Öğretmen, yazar ve hatiptir. Millî mücadeleye katıldı. İlk romanlarında aşk konularını işleyip kadın psikolojisi üzerinde durdu. Sonra Türkçülük akımını benimsedi; duygulandırma ve süslemeden kaçınan, realizmi ön planda tutan romanlar yazdı. Romanlarında konularını bir olay çevresinde toplanan tek insanlara değil; devirlere, nesillere, gelenek ve törelere bağladı. Seviyye Talip, Handan, Yolpalas Cinayeti, Dağa Çıkan Kurt, Mor Salkımlı Ev, Maske ve Ruh başlıca eserlerindedir.

Parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevinç Çokum
- B) Adalet Ağaoğlu
- C) Halide Edip Adıvar
- D) Şukufe Nihal Başar
- E) Halide Nusret Zorlutuna

9. İslamiyet öncesi Türk şiirinde, Türkçe olmayan sözcüklere pek rastlanmaz.

Verilen cümle, türüne ve yapısına göre hangi özellikleri taşımaktadır?

- A) İsim Cümlesi - Basit Cümle
- B) Fiil Cümlesi - Sıralı Cümle
- C) İsim Cümlesi - Birleşik Cümle
- D) Fiil Cümlesi - Bağlı Cümle
- E) Fiil Cümlesi - Birleşik Cümle

10. (I) Namuslu bir devlet memuru olan Ali Rıza Bey, ailesinin geçimini sağlamak için canla başla çalışmaktadır. (II) Banka memuru olan oğlu Şevket de evin yükünü omuzlamıştır. (III) Şevket'in Ferhunde adlı bir bayanla evlenmesi hem kendi hem de ailesi için yaşanacak kötü günlerin başlangıcı olur. (IV) Ferhunde, evin eğlence hayatına düşkün iki kızı Leyla ve Necla'yı toplantılara götürmektedir. (V) Şevket ise onların ihtiyaçlarını karşılamak için uğraşır.

Numaralanmış cümlelerin hangisi yapıcı diğerlerinden farklıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. (...)On beş gündən beri köyden köye dolaşıyoruz. Bu köylerin her biri, öbüründen daha hüznüldür. Yorgunluk bir taraftan, gönlümüzdeki melâl öbür taraftan, âdeta nihayeti yok bir gurbet ve sürgün yolunda gibiyiz. Eski hayatımız, arkamızda bıraktığımız itiyatlar, rabitalar bize bir başka asra ait efsaneler şeklinde görünüyor. Bir daha eski hâlimize dönecek miyiz? Bu gamlı seyahat günün birinde nihayete erecek mi? Buna hiç ihtimal vermiyoruz. Mutlaka ya bir köyün, ya o köyün dere ve bayırlarından biri içinde can vereceğiz gibi bir hisle doluyuz. (...)

Parçadan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hakim bakış açısı kullanılmıştır.
- B) Açık, anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
- C) Anlatımda benzetmeden yararlanılmıştır.
- D) Tartışmacı bir anlatım tarzı benimsenmiştir.
- E) Anlatımda sorgulayıcı üslup benimsenmiştir.

12. (I) Millî Edebiyat Dönemi, 1911'den 1923 yılını -Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen süreyi- kapsayan edebî dönemdir. (II) Bu dönem sanatçıları, sade dil kullanmaya ve eserlerinde yerli hayatı konu edinmeye başlamışlardır. (III) Bu amaçla Arapça-Farsça kelimelerden uzak, saf Türkçe kelime kullanımını benimsemişlerdir. (IV) Yerli hayatı ele alma konusunda Yahya Kemal Beyatlı, Mehmet Akif Ersoy gibi şairler ile Halit Ziya Uşaklıgil, Reşat Nuri Güntekin gibi roman yazarları ön plana çıkmışlardır. (V) Tanzimat ve Servetifünun dönemlerinde hikâye ve romanda konu edilen olaylar için mekân İstanbul iken Millî Edebiyat döneminde İstanbul'un dışına çıkmıştır.

Parçada numarlanmış yerlerin hangisinde Milli edebiyat romanı ile ilgili yanlış ifade kullanılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

13. İstanbul'da doğan yazar, çeşitli okullarda öğretmenlik ve müfettişlik görevlerinde bulundu. Millî Mücadele'ye katıldı. Cumhuriyet'in ilanından sonra Avrupa ve Amerika'da bir süre kaldı. İstanbul'a döndüğünde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde İngiliz Dili ve Edebiyatı profesörlüğü görevinde bulundu. Sonra İzmir milletvekili olarak görev yaptı. Millî Edebiyat anlayışını benimsedi. Eserlerinde Kurtuluş Savaşı, Türkçülük akımı, sosyal çevre gibi konuları işleyen sanatçı; tasvirlerinde realist bir bakış açısı kullanmıştır. Birçok türde eser veren saantçının Seviyye Talib, Handan, Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye, Zeyno'nun Oğlu, Sinekli Bakkal, Tatarcık eserlerinden bazılarıdır.

Parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ziya Gökalp
B) Halide Edip Adivar
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Mehmet Emin Yurdakul
E) Halide Nusret Zorlutuna

14. Aşağıdakilerden hangisi biçimce olumsuz anlamca olumlu cümledir?

- A) Gittiği hiçbir şehirde aynı huzuru bulamadı.
B) Sabahtan beri burdayız ne arayan var ne soran!
C) Olayların hızlı geliştiği dikkatimden kaçmadı değil.
D) İşin ciddiyetini anlayan biri bunları sana söyler mi hiç?
E) Şehrimizde bu zamana kadar böyle bir proje yapılmamıştı.

15. Alem-i sabâvetten âlem-i şebâba intikaal edince beyefendi ibtidâ araba sevdasına düştü. Ba'dehû alafrangalık illetine giriftâr oldu. Bil-âhare bunlara sâir hevesât da karıştı. Peder paşa irtihâl etmekle başa bir de mirasyedilik çıkınca türü sefâhetler, israflar yol aldı. İşte Bey gece gündüz bunlara sarf-ı efkâr etmekten -bir sakfın altında buldukları halde- günde yarım saat olsun validesini görüp görüşmeğe vakit bulamaz olmuş idi. Yalnız geceleyin yatmağa gider veya sabahleyin haremnden çıkarken bile Hanımın oturduğu odanın kapısından bakarak -eğer hanımefendi orada ise- alafanga bir eda ile, "bonsuvar" veya "bonnü" veyahut "bonjur mer" deyip zavallı kadından karşılık almağa da lüzum görmeden çekilir giderdi.

Tanzimat edebiyatı dönemine ait bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi ile ilgili yorum yapılamaz?

- A) Kullandığı dil
B) Ele aldığı konu
C) Kullanılan teknikler
D) Dönemin zihniyeti
E) Yazarın bakış açısı

